

Kabinet worstelt met rol Atradius bij exportkredieten.

Het werkt tot tevredenheid van exporterende bedrijven, betoogde VVD-Kamerlid Aukje de Vries woensdag. En toch moet het op de schop: de manier waarop in Nederland bedrijven een exportkredietverzekering van de overheid kunnen aanvragen. Want de centrale rol van het private bedrijf Atradius bij de uitvoering van een overheidsregeling ligt juridisch moeilijk.

Nederland heeft, net als veel andere westerse landen, een regeling waarbij exporterende bedrijven zich kunnen verzekeren tegen wanbetaling door een afnemer. Zulke regelingen zijn normaal gesproken commerciële verzekeringen, maar bij grote orders naar ontwikkelingslanden of gebieden met onzekere regimes zijn deze dekkingen niet of nauwelijks op de markt te koop. In dat geval kan een bedrijf aankloppen bij Atradius Dutch State Business (ADSB), onderdeel van Atradius, voor de staatsverzekering.

De werkwijze waarbij de overheid de exportkredietverzekering laat uitvoeren door een privaat bedrijf, is al heel oud, volgens directeur Bert Bruning van ADSB. 'Dat loopt al vanaf 1932', stelt hij, doelend op het eerste contract met rechtsvoorganger Nederlandsche Credietverzekering Maatschappij.

Onrechtmatig.

Het huidige contract, uit 2009, kan echter juridisch niet door de beugel, aldus een recent advies van Pels Rijcken, de landsadvocaat. Het kabinet had om advies gevraagd omdat eerder de Algemene Rekenkamer al oordeelde dat de constructie niet rechtmatig is. Als een commercieel bedrijf een staatsregeling uitvoert, moet dit de uitkomst zijn van een openbare aanbesteding. Onderhands gunnen kan alleen in uitzonderingssituaties, maar daarvan is volgens Pels Rijcken hier geen sprake.

'De onrechtmatigheid moet weg', aldus minister Eelco Heinen van Financiën woensdag bij een Kamerdebat. En dan liggen alle opties op tafel. Openbaar aanbesteden, waarbij de opdracht ook bij een andere partij dan Atradius kan belanden, of het als overheid zelf oplossen. Oppositiepartij GroenLinks-PvdA voelt daar wel voor. 'Met de huidige geopolitieke situatie en met het groeiende protectionisme is er meer sturing nodig dan in het verleden', betoogde Kamerlid Tom van der Lee.

Hij zou graag zien dat exporteurs voortaan aankloppen bij overheidsorganisatie Invest International. Die ondersteunt exporteurs momenteel met leningen. Directeur Hans Docter zei onlangs in het FD graag de staatspolis op export te willen aanbieden.

Expertise.

Heinen zal die optie zeker meenemen, zei hij in de Kamer. Hij concludeert uit onderzoek dat meer landen hun exportkredietverzekering bij een overheidsclub onderbrengen. 'We zien dat andere landen daar ook op inzetten.' Zijn partijgenoot De Vries is echter 'geen voorstander van een staatsdeelneming' en wijst juist op de goede werken en de jarenlange expertise van

het Atradius-onderdeel. PVV'er Robert Rep wil vooral een lagere regeldruk voor aanvragers.

De minister wil begin volgend jaar een knoop doorhakken over de richting.

ADSB-directeur Bruning zei na afloop van het debat te hopen op spoedige duidelijkheid. Het lopende contract heeft een opzegtermijn van drie jaar, gerekend vanaf het eerstvolgende kalenderjaar. Volgens Bruning is het nog niet zo dat personeel wegloopt door de onzekerheid – er werken zo'n zeventig mensen bij ADSB – maar bij sollicitanten wordt het al wel een probleem. Hij wijst erop dat de overheid gemiddeld verdient aan de kredietverzekeringen.

Vorig jaar heeft ADSB voor €2,4 mrd aan poliswaarde geschreven.

Heinen wil in een nieuwe regeling ook meer inzetten op strategische doelen bij staatsverzekeringen voor exportkrediet, zoals cruciale grondstoffen en sleuteltechnologieën.